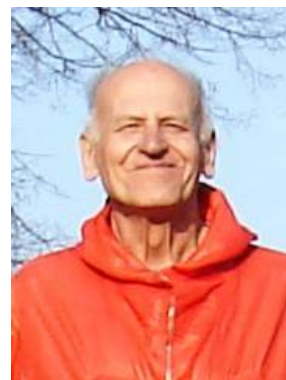

Ing. Karel Metyš

Karel Metyš se narodil 4. listopadu 1932 v Litomyšli jako druhý syn v rodině faráře Československé církve a vynikajícího hudebníka Jaromíra Metyše. Rod Metyšů má v Litomyšli hluboké kořeny, které sahají až do roku 1745, kdy se sem z Vídně přestěhoval Jiří Metyš. Otec věnoval hudbě mnoho času a energie. Hrál na violu a na klavír, řídil litomyšlský symfonický orchestr a dlouhou dobu působil jako sbormistr pěveckého spolku Vlastimil. Kromě toho byl významným znalcem a interpretem díla Bedřicha Smetany, sestavil například osvětové pásmo o Smetanově hudbě, s nímž cestoval po Čechách. V období protektorátu nastudoval s význačnými operními osobnostmi Národního divadla některé Smetanovy opery, mezi jinými Prodanou nevěstu, které uváděl v Litomyšli. Matka Marie, rozená Kašparová, pocházela z Machova u Police nad Metují z rodiny řídícího učitele. Vystudovala učitelský ústav v Litomyšli a učitelské povolání později vykonávala. Kromě Karla měli Metyšovi ještě staršího syna Jaroslava a mladší dceru Boženu.

Karel Metyš, 2009

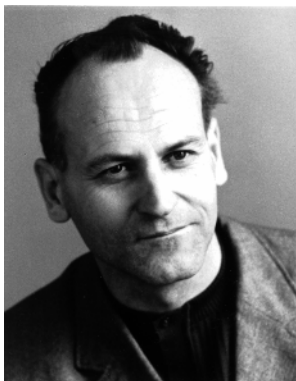
Ze studentských let v Litomyšli

Školní docházku zahájil v roce 1938 na obecné škole v Litomyšli, kde absolvoval čtyři třídy, a od roku 1942 začal navštěvovat litomyšlskou měšťanku. Zde však strávil jen jeden rok a po úspěšném složení přijímacích zkoušek přestoupil v roce 1943 na litomyšlské gymnázium. K uzavření středoškolského studia mu scházely jen dva roky, když byl 4. srpna 1949 na zemědělské brigádě v Říčanech u Prahy zatčen. Důvodem bylo ilegální rozšiřování letáků s projevem někdejšího prezidenta Edvarda Beneše, který mu komunisté po únoru 1948 již nedovolili pronést v rozhlase. Několik následujících měsíců, od zatčení do soudního procesu v říjnu 1950, strávil ve vazbě.

Zpočátku byl internován v Brně v Orlí ulici, kde probíhaly výslechy. Odtud byl na podzim roku 1949 eskortován k okresnímu soudu do Pardubic, poté do Chrudimi a nakonec do Litomyšle, kde se v říjnu 1950 ve Smetanově domě konal jeden z mnoha tehdejších monstrprocesů s politicky nepohodlnými odpůrci režimu. Jak po letech vzpomínal, nejhorší podmínky zažil právě při internaci v Litomyšli. Lidovým soudem v něm bylo souzeno čtyřadvacet obviněných, většinou skautů a studentů, a padly při něm dokonce i tři návrhy na trest smrti. Ty naštěstí nakonec uděleny nebyly, přesto i tak bylo všech dvacet čtyři obžalovaných odsouzeno k úhrnu ke dvě stě dvaceti letům pobytu v káznici. Karel dostal jako mladistvý, tehdy sedmnáctiletý, tři roky nepodmíněně. K výkonu trestu byl umístěn v nápravném zařízení pro mladistvé v Zámrsku u Chocně. Na zdejší pobyt vzpomínal, pokud se to tak dá říct, jako na o něco snesitelnější, než v Litomyšli. Dokonce měli i vězeňskou kapelu. Přesto zde nedobrovolně prožil téměř dva roky života, než byl 25. února 1952 podmíněčně propuštěn na svobodu. V roce 1953, nedlouho po návratu, byl povolán na vojnu. Narukoval do Trutnova a byl zařazen ke spojařům. Když se po dvou letech vrátil do domů do Litomyšle, dlouho se mu nedařilo kvůli muklovské minulosti najít žádné zaměstnání. Aby toto nelehké období překlenul, přihlásil se na stavbu nové biologické laboratoře u Pardubic. Když se vrátil, nastoupil v místním podniku Vertex, kde byl přeškolen na provozního elektrikáře, a při zaměstnání začal studovat Večerní průmyslovou školu pro pracující v Litomyšli. Zde absolvoval pouze první rok, druhý pokračoval ve studiu na průmyslovce v nedaleké České Třebové. Poté, co studium dokončil, chtěl pokračovat dál a získat maturitu. Jeho plány se však u vedení podniku nesetkaly s pochopením, a tím dalšímu studiu, alespoň prozatím, odzvonilo.

Foto z vojny

Civilní foto z 80. let

V roce 1958 se spolu s rodiči přestěhoval do Moravské Třebové, kde jeho otec nastoupil na uprázdněné místo faráře Církve československé, s níž byla spojena možnost užívat služební byt. Metyšova rodina se totiž v té době v Litomyšli potýkala s nemalými existenčními problémy souvisejícími právě s bydlením. O možnosti získat v Moravské Třebové místo a byt se jeho otec dozvěděl na slavnostním shromáždění, které proběhlo v roce 1957 při příležitosti položení základního kamene k budoucímu pomníku Bedřicha Smetany. Zúčastnil se jej jako sborníkem litomyšlského pěveckého sdružení Dalibor, které zde mělo vystoupení. Na začátku června 1958 nastoupil Karel do místního textilního podniku Hedva, do závodu 15 na Gorazdově ulici, jako elektrikář údržbář.

V Moravské Třebové se o jeho minulost nikdo příliš nezajímal. Karel toho využil, aby mohl dostudovat. Přihlásil se na Vyšší průmyslovou školu v Lanškrouně k tříletému studiu, které mělo být zakončeno maturitní zkouškou. Do školy dojížděl třikrát týdně v zimě i v létě na motocyklu. Ve studiu se mu dařilo, a proto si ještě před maturitou podal přihlášku na vysokou školu. V souvislosti s tím se vedení moravskotřebovské Hedvy dozvědělo o jeho odsouzení a uvěznění a předseda závodní organizace KSČ trval na tom, aby nebyl k maturitní zkoušce připuštěn. Naštěstí se našlo řešení. Moravskotřebovský advokát doktor Pyšný mu poradil, aby si zažádal o výmaz z trestního rejstříku, na což měl, vzhledem k tomu, že byl odsouzen jako mladistvý, právní nárok. Karel tak učinil a doktor Pyšný připojil k jeho žádosti odborný posudek, dokládající, že takto odůvodněnému podání je třeba vyhovět. Vše nakonec dobře dopadlo. Karel byl k maturitě v roce 1961 připuštěn a úspěšně ji složil. Dokončení středoškolského vzdělání mělo vliv i na jeho pracovní zařazení, od listopadu 1961 nastoupil na podnikové ředitelství, do nově vznikající projekce. Zde pracoval jako projektant až do předčasného odchodu do důchodu v roce 1992.

Po příchodu do Moravské Třebové se Karel seznámil s Dagmar Blahovou. Pocházela z Třeštiny u Mohelnice ze sokolské rodiny. Otec pracoval jako krejčí a matka jako švadlena. Po maturitě na gymnáziu v Litovli absolvovala v Brně kurz na dětskou zdravotní sestru. Zpočátku pracovala na dětském oddělení moravskotřebovské nemocnice, později jako vedoucí jeslí. Svatba se konala 2. dubna 1961 v Mohelnici a krátce na to, se mladým novomanželům narodil syn Petr. Dalšího potomka, dcery Jitky, se rodina dočkala v roce 1968. V témže roce, kdy vrcholilo krátkodobé politické uvolnění, začal Karel studovat na Vysokém učení technickém v Brně obor technická kybernetika. Studium, jak později vzpomínal, dokončil jen s velkým nasazením a díky toleranci a pochopení manželky. V roce 1974 byl promován na elektrotechnického inženýra. Už když začal studovat, byl dvojnásobným otcem, a ještě v průběhu, v roce 1971 se manželům Metyšovým narodil druhý syn Karel.

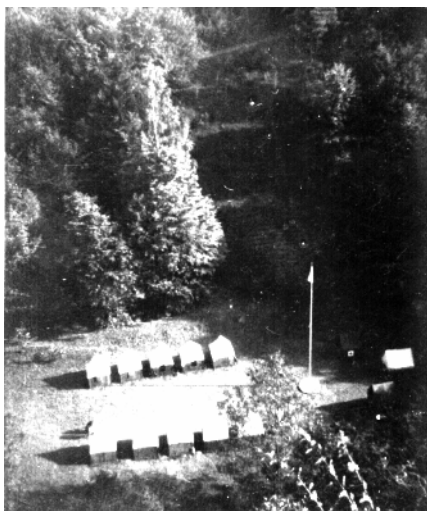
Kromě skautingu, o kterém bude teprve řeč, se Karel po celý život věnoval několika zájmovým oblastem. Jednou z nich byl sport. Na vojně absolvoval intenzivní kurz lyžování, a jelikož se mu tento sport zalíbil, zúčastnil se po návratu z vojny lyžařského výcviku, který pořádala litomyšlská pobočka Českého svazu tělesné výchovy v Beskydech. A o lyžování se zajímal i po příchodu do Moravské Třebové. Na pracovišti si při sobotních obědech v závodní jídelně (do roku 1968 se pracovalo i v sobotu) všiml, že někteří zaměstnanci chodí v zimním období na oběd v lyžařském oblečení. Zajímal se, kam jezdí lyžovat a na

Padesát let vodákem (Březná, duben 2009)

základě toho se stal členem lyžařského a vodáckého oddílu, který při Hedvě existoval. Oddíl měl výměnou za brigádnickou výpomoc k dispozici tzv. Zelenou chatu v Petříkově v Jeseníkách. Od roku 1959 se věnoval také vodní turistice. K tomu, aby se zapojil do činnosti vodáckého oddílu, jej přemluvil spolupracovník a nestor moravskotřebovského vodáctví Stanislav Beran. Karel nejprve odmítal, ale po opakovaných výzvách nakonec souhlasil. První vodácké putování prožil na slovenské řece Hron v roce 1959 (z Banské Bystrice až k ústí do Dunaje). Od té chvíle jej vodní turistika uchvátila. V roce 1963 absolvoval cvičitelský kurz v Liptovském Hrádku a získal kvalifikaci cvičitele II. třídy. Již následujícího roku však došlo ve vodáckém oddíle ke kritické situaci, a proto Karel založil spolu s Pavlem Gruntou, Františkem Újezdským a Josefem Schneeweissem vodácký oddíl Čochtani. Ještě v roce 1964 podnikli několik jednodenních cest po Moravě a Moravské Sázavě. Činnost nového oddílu se slibně rozvíjela, roku 1965 se uskutečnilo týdenní vodácké putování po Moravské Sázavě a Moravě (ze Zábřehu do Kroměříže), v roce 1966 týdenní cesta po Hronu a v roce 1967 po Vltavě (z Vyššího Brodu do Boršova u Českých Budějovic). V roce 1968 se Karel zúčastnil akce nazvané „Týden šumavských vod“ na řekách Otavě, Vydře, Teplé a Studené Vltavě, kterou bohužel poznamenala tragická událost. Při sjíždění úseku pod Modravou utonul jeden z vedoucích. Ve téže době své aktivity ve vodáckém oddíle utlumil, což mělo dva důvody. Jednak začal studovat na vysoké škole, a potom se rovněž aktivně účastnil obnovy skautského střediska v Moravské Třebové. K vodě se vrátil až od roku 1975, kdy se postupně zúčastnil putování po Hornádu, Bělé, Váhu, Svitavě, Moravě a Dunajci.

Mezi další Karlovy záliby a aktivity patřila hudba. S bratrem Jaroslavem hrál na kytaru a zpíval ve swingovém orchestru. A hru na kytaru vyučoval od roku 1992 i v Lidové škole umění v Moravské Třebové. Kromě lyžování a vodní turistiky byla další velkou zálibou pěší turistika. Prochodil České Středohoří, Český ráj a spolu s manželkou podnikl pěší cestu do Prahy.

Tábor IV. litomyšlského oddílu vlčat pod zříceninou hradu Rychmburk v létě roku 1948

Do skautského hnutí vstoupil bezprostředně po druhé světové válce, v roce 1945 v rodné Litomyšli. Stal se členem prvního oddílu, družiny Jestřábů, který tehdy vedl Bohumil Rejman – Širchán (v letech 1991 až 1993 předseda Okresní rady Junáka ve Svitavách). O existenci skautingu věděl z literatury, z knih Jaroslava Foglara, z časopisu Junák, ale nejvíce, jak vzpomíná, jej ovlivnila kniha Josefa Koráně Skautský rok družiny Kamzíků, kterou dostal jeho bratr k jednomu narozeninám. Ještě před vstupem do Junáka byl členem Sokola, kde se mu moc nelíbilo, protože činnost byla poněkud jednostranně orientovaná pouze na tělesnou kulturu. Přímým impulzem ke vstupu do skautského hnutí byla náborová akce pořádaná za účelem získání nových členů skautskými oddíly v roce 1945 po celé republice. V roce 1946 se jako člen prvního litomyšlského oddílu účastnil letního táboření na řece Svratce u Chudobína. Dnes již tábořiště neexistuje, skončilo na dně Vířské přehrady. První stavební práce probíhaly už v době konání tábora. Na tomto táboře složil

Karel skautský slib. V dalším roce tábořil první oddíl u Malých Karlovic v Javorníkách. Na obou těchto táborech si vedl vlastnoručně psané táborové deníky. Od roku 1948 pracoval ve čtvrtém oddíle jako rádce družiny vlčat. Poslední poválečné táboření, ještě před zákazem Junáka, proběhlo pod zříceninou hradu Rychmburk u Skutče (dnes Podhradí u Skutče). V roce 1949 byl Karel poté, co stejně jako někteří další jeho členové odmítl vstoupit do nově vznikající centrální dětské organizace Svazu české mládeže, ze střediska vyloučen. To už ale vše směřovalo ke druhé likvidaci Junáka. Během poválečného skautování získal první stupeň junácké zdatnosti a v roce 1948 odborky hudebníka, atleta a cyklisty, stejně jako skautskou přezdívku Udejs.

Obnovení Junáka v roce 1968 už prožíval v Moravské Třebové. Někdy na jaře jej vyhledal vedoucí družiny Lišek Miloslav Kužílek a požádal o pomoc při obnovování skautského střediska. Karel souhlasil a aktivně se zapojil do činnosti. Vedl červenou šestku vlčat a po ustavení střediska

byl zvolen jeho vůdcem. Intenzivně korespondoval, sháněl literaturu a materiální vybavení, účastnil se zasedání Okresní rady Junáka ve Svitavách a Zemské rady Junáka v Brně. Od konce roku 1968 vedl spolu s Janem Papežíkem rádcovský kurz. Současně pomáhal i skautům z Litomyšle. V roce 1969 složil v České Třebové vůdcovskou zkoušku a spolu s Janem Papežíkem a Josefem Pivcem – Jožkou organizoval několikaměsíční vůdcovský kurz i pro ostatní činovníky střediska. Úsilí všech zúčastněných však nemohlo být završeno úspěšným složením vůdcovských zkoušek. Vše již bylo připraveno k tomu, aby sedm činovníků a čtyři činovnice zkoušky koncem léta 1970 složilo. Třetí likvidace Junáka v září téhož roku tomu zabránila. Během krátkého období činnosti obnoveného střediska se Karel zúčastnil tří letních táborů. V roce 1969 vedl tábor vlčat, který probíhal na Kvíčalce od 10. do 24. srpna. Druhý tábor, opět vlčácký, se uskutečnil v létě roku 1970 nedaleko Věžnického mlýna u Hartinkova. Na tomto táboře se Karel ve vedení střídal se Zdeňkem Hubeným – Bárrou. V srpnu 1970 ještě pomáhal na táboře dívčího kmene ve Svojanově u Moravské Třebové, kterého se účastnila i jeho manželka. Třetího obnovení skautingu na přelomu let 1989 a 1990 se již aktivně neúčastnil. Jednak proto, že byl na počátku roku 1990 zvolen prvním polistopadovým starostou Moravské Třebové a touto funkcí byl časově velmi zaneprázdněný, a potom kvůli názorovému střetu s některými bývalými skauty, kteří se účastnili převedení střediska do pionýrské skupiny. Proto od svého záměru zapojit se do obnovy střediska ustoupil. Po určitých jednáních předal vedení střediska střediskovou vlajku, kterou od likvidace Junáka v roce 1970 ukrýval. Přes neshody, o nichž byla řeč, však na moravskotřebovské skauty nezanevřel. Jeho zásluhou získalo středisko od města vilku v Horní ulici, která byla upravena na novou skautskou klubovnu. Od roku 1990 je Karel Metyš členem Oddílu Veleno Fanderlíka, který sdružuje politicky perzekvované skauty.

Karel Metyš – skautský vedoucí, konec 60. let